

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Marek Diviš
Téma práce:	Narovnání v trestním řízení
Rozsah práce	54 stran
Datum odevzdání práce:	19.12.2022
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomant si záslužně za téma své práce zvolil problematiku, která samostatně nebývá příliš častým tématem kvalifikačních prací; častěji se totiž vyskytuje jako součást širšího pojednání o odklonech v trestním řízení. Přes některé uskutečněné legislativní změny je tento institut stále v praxi málo využíván, takže je pochopitelná snaha po identifikaci důvodů tohoto stavu a hledání způsobů jeho zlepšení. Proto třeba diplomovou práci, věnovanou meritorně problematice narovnání se zaměřením na jeho nedostatky a možnosti zlepšení neutěšeného stavu, považovat za stále aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika narovnání je přiměřeně náročná na zpracování pramenného materiálu, protože okruh speciálně orientovaných prací je poměrně úzký, takže práce vyžaduje pečlivou excerpci z obecněji orientovaných prací učebnicové a komentářové povahy. Náročná je ovšem i na vlastní zpracování, protože pro zdárné zpracování tématu je potřebné a nezbytné rovněž velmi dobré zvládnutí problematiky trestního řízení a odklonů zvláště. Metoda deskriptivní a metoda kritické analýzy, resp. metoda analyticko-syntetická, které byly v práci použity, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomant se nejprve věnuje teoriím trestání (absolutní, relativní, smíšené) a různým pojetím spravedlnosti (retribuční, reparační). Na to funkčně navazuje orientační pojednání o pojetí a významu alternativ, resp. odklonů v trestním řízení. Jádrem práce je pak kapitola třetí, meritorně věnovaná narovnání. Tuto kapitolu pak vhodně doplňuje kapitola srovnávající narovnání a podmíněné zastavení trestního stíhání, a hledající důvody nízké „popularity“ narovnání v právní praxi. Na to navazují zcela logicky úvahy de lege ferenda. Systematika členění práce je proto zcela logická, přehledná a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit kladně. Charakteristika různých teorií trestání a různých pojetí spravedlnosti je poměrně výstižná. Pokud jde o partii věnované obecně odklonům, tak přisvědčit diplomantu třeba v tom, že existují různé názory na pojem odklonů. Řazení řízení proti uprchlému mezi odklony (str. 8) je však dosti ojedinelé. Pěkně jsou vymezeny obecné znaky odklonů. Pokud jde o partii věnované jednotlivým odklonům, pak se vesměs jedná o komentář sledující stávající právní úpravy, což je ovšem zcela funkční jako vstup do problematiky. Poněkud nešťastná je formulace na str. 20, že právo stížnosti přísluší i obhájci mladistvého, což vyvolává dojem, že se jedná o samostatné osobní právo obhájce. Partie věnované vývoji právní úpravy narovnání v českém trestním řádu výstižně postihuje základní vývojové mezníky a tendence právní úpravy. Pečlivě je zpracovaný rozbor zákonných podmínek pro aplikaci narovnání. Kladně třeba hodnotit, že se diplomant zaměřuje i na některé sporné otázky interpretační a aplikační praxe. Souhlasit lze s výhradou diplomanta k názoru, že prohlášení o spáchání skutku by za právnickou osobu měla činit ta fyzická osoba, jejíž jednání je právnické osobě přičítáno. Pěkně je rovněž zpracován rozbor možných forem náhrady způsobené újmy. Přisvědčit diplomantu třeba rovněž v kritice absence vodítek, jak stanovit přiměřenou částku na fond obětí. Výklad o Probační a mediační službě je však poněkud zbytečně obsáhlý. Pozitivně třeba rovněž hodnotit pečlivě provedené srovnání zákonných podmínek narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání a upřímnou snahu diplomanta identifikovat příčiny nízkého využívání institutu narovnání a předložit návrhy de lege ferenda na zlepšení současného stavu. Jakkoliv návrhy diplomanta jsou vedeny jeho dobře míněnou a upřímnou snahou přispět k širšímu využívání institutu narovnání, některé z nich

jsou přinejmenším diskutní. Z práce lze dovozovat, že diplomant patrně neměl možnost se osobně blíže seznámit s praktickými aplikačními problémy, resp. tuto problematiku konzultovat se zkušeným pracovníkem právní praxe. Je například otázka, zda určení trestných činů, které mohou být řešeny pouze narovnáním (které je podmíněno souhlasným postojem poškozeného) a nikoliv podmíněným zastavením, nepovede k tomu, že u nich nebudou odklony využívány vůbec. Návrh, aby pracovník PMS byl jakýmsi „garantem“ řádného poučení účastníků a dobrovolnosti uzavřené dohody, není špatný, ale za situace, kdy za účasti PMS je uzavíráno jen 14,4% dohod, patrně nastíněný problém nevyřeší. Při současném personálním obsazení PMS je naprosto nereálná představa, že by se pracovník PMS povinně účastnil všech sjednávaných dohod. Diplomant zde zcela pomíjí, že většina dohod je sjednávána prostřednictvím obhájce obviněného a zmocněnce poškozeného, pro které by tak pracovník PMS byl zbytečný a zatěžujícím článkem. Problematický je návrh, aby po schválení narovnání bylo trestní stíhání pouze přerušeno a zastaveno by bylo až poté, co obviněný splní veškeré své závazky. V takovém případě by totiž narovnání pro obviněného ztratilo jakoukoliv atraktivitu ve srovnání s podmíněným zastavením.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako velmi dobrou. Diplomant prokázal pěknou orientaci v právní úpravě zkoumané problematiky a do patřičné hloubky se seznámil i s relevantní odbornou literaturou a s judikaturou. S prameny diplomant pracuje samostatně a efektivně. Vnější úprava práce je pěkná, jazykové zpracování práce a vyjadřování mají velmi dobrou úroveň.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn velmi dobře.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza současné právní úpravy a následné formulování námětů de lege ferenda prokazují samostatný a tvůrčí přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje rozбором základních pojmů a institutů, přes kritickou analýzu právní úpravy až po nastínění vybraných problémů a konče formulováním návrhů de lege ferenda.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné využití poznatků z literárních a dalších pramenů. Vesměs se jedná o práce tuzemských autorů. Veškeré zdroje, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování mají velmi dobrou úroveň.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně - velmi dobře.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Diplomant by se mohl vyjádřit k tvrzení, že častým důvodem, pro který v praxi nedochází k uplatnění institut narovnání, je nedostatek součinnosti poškozeného nebo jeho přemrštěné požadavky.

V Praze dne 13.1.2023

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent diplomové práce